

Spis treści

I. DOKUMENTACJA MEDYCZNA

1. Zasady prowadzenia, udostępniania i archiwizacji indywidualnej dokumentacji medycznej prowadzonej w postaci elektronicznej
2. EDM *versus* dokumentacja w postaci elektronicznej
3. Zasady wydawania dokumentacji medycznej na rzecz osób upoważnionych, bliskich i przedstawicieli ustawowych pacjenta
4. Zasady udostępniania dokumentacji po śmierci pacjenta
5. Zasady udostępniania dokumentacji na rzecz policji, sądów, prokuratur, towarzystw ubezpieczeniowych i innych podmiotów
6. Archiwizacja dokumentacji i zasady jej niszczenia
7. Adnotacje związane z preskrypcją leków refundowanych, leków dla pacjentów ze szczególnymi uprawnieniami, leków silnie działających – przykłady wpisów w dokumentacji medycznej

Algorytmy:

1. Zasady udostępniania dokumentacji medycznej za życia pacjenta
2. Zasady udostępniania dokumentacji medycznej po śmierci pacjenta
3. Zasady udostępniania dokumentacji na rzecz policji, sądów, prokuratur i towarzystw ubezpieczeniowych
4. Proces digitalizacji dokumentacji papierowej

II. ZASADY WYRAŻANIA ZGODY I SPRZECIWU NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

1. Zasady wyrażania zgody na leczenie pacjentów małoletnich i ubezwłasnowolnionych
2. Zasady wyrażania zgody na leczenie pacjentów nieprzytomnych
3. Zasady podejmowania leczenia bez zgody wyrażonej przez pacjenta lub osób posiadających uprawnienia w tym zakresie
4. Zasady zmiany zakresu zabiegu bez zgody pacjenta
5. Udział sądu opiekuńczego w procesie podejmowania decyzji o leczeniu

6. Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych w trybie leczenia przymusowego
7. Zasady wyrażania zgody w postaci elektronicznej
8. Przykład zgody na czynności podwyższonego ryzyka i zabiegi operacyjne

Algorytmy:

1. Zasady podejmowania leczenia bez zgody pacjenta/przedstawiciela ustawowego pacjenta
2. Udział sądu opiekuńczego w podejmowaniu decyzji dotyczącej postępowania medycznego

III. ZASADY STOSOWANIA PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO WOBEC PACJENTÓW W ZALEŻNOŚCI OD SPECYFIKI PODEJMOWANEGO LECZENIA

1. Przymus bezpośredni wobec pacjentów leczonych w trybie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego
2. Przymus wynikający z ustawy o zakażeniach i chorobach zakaźnych
3. Przymus wobec osób zatrzymanych pod wpływem alkoholu i środków działających podobnie
4. Przymus wobec osób przebywających na oddziałach szpitala wielospecjalistycznego
5. Pozostałe przypadki zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia, przytrzymania, izolacji i podania produktów leczniczych

Algorytmy:

1. Zasady stosowania przymusu bezpośredniego wobec pacjentów agresywnych, stanowiących zagrożenie dla życia lub zdrowia własnego lub innych osób
2. Zasady dokumentowania przymusu bezpośredniego

IV. KONTAKTY PODMIOTU LECZNICZEGO Z POLICJĄ, PROKURATURĄ I SĄDEM OPIEKUŃCZYM

1. Zasady udzielania informacji medycznej na rzecz policji
2. Lekarz jako świadek w postępowaniu karnym (postępowanie przygotowawcze)
3. Lekarz jako świadek w procesie karnym (postępowanie sądowe)
4. Lekarz jako świadek w postępowaniu cywilnym

5. Lekarz jako świadek w postępowaniu dyscyplinarnym (zawodowym)
6. Zasady kontaktu z sądem opiekuńczym na etapie uzyskania zgody na leczenie i zgody na pozostawienie pacjenta małoletniego w szpitalu mimo sprzeciwu przedstawicieli ustawowych
7. Obowiązki podmiotu leczniczego w zakresie zawiadamiania o przygotowaniu, popełnieniu lub usiłowaniu przestępstwa
8. Postępowania podmiotu leczniczego w przypadku popełnienia przez lekarza przestępstwa uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, śmierci pacjenta
9. Lekarz jako osoba pełniąca funkcję publiczną
10. Skutki ochrony lekarza na zasadach przysługujących funkcjonariuszom publicznym

Algorytmy:

1. Zasady udzielania informacji policji
2. Zasady uchylania tajemnicy lekarskiej przez lekarza występującego w charakterze świadka w procesie cywilnym i karnym
3. Zasady i tryb przekazywania informacji organom ścigania na temat popełnionych, usiłowanych lub przygotowywanych przestępstw

V. REGUŁY ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ PERSONELU MEDYCZNEGO W ZALEŻNOŚCI OD FORMY ZATRUDNIENIA (UMOWA O PRACĘ, UMOWA CYWILNOPRAWNA)

1. Podstawowe reguły i przesłanki odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w procesie leczenia
2. Wyłączenie odpowiedzialności cywilnej w przypadku zaistnienia stanu wyższej konieczności
3. Zakres odpowiedzialności cywilnej lekarza zatrudnionego na podstawie umowy cywilnoprawnej
4. Zakres odpowiedzialności lekarza zatrudnionego na podstawie umowy o pracę
5. Zakres odpowiedzialności cywilnej a zapisy umowy cywilnoprawnej ograniczające lub wyłączające odpowiedzialność cywilną
6. Zakres odpowiedzialności cywilnej za starty psychiczne i krzywdy moralne pacjentów
7. Zakres odpowiedzialności za naruszenie praw pacjenta
8. Odpowiedzialność za negatywne skutki udzielania pomocy medycznej poza podmiotem leczniczym

9. Odpowiedzialność za udzielanie świadczeń zdrowotnych po upływie czasu pracy
10. Odpowiedzialność cywilna versus rekompensata majątkowa z Funduszu Kompensacyjnego prowadzonego przez Rzecznika Praw Pacjenta

Algorytmy:

1. Odpowiedzialność cywilna a forma wykonywania zawodu
2. Zasady ubiegania się o rekompensatę majątkową z Funduszu Kompensacyjnego zdarzeń niepożądanych
3. Prawa osób bliskich do ubiegania się o odszkodowanie i zadośćuczynienia z tytułu śmierci pacjenta
4. Zapisy, jakie nie powinny się pojawiać w umowach cywilnoprawnych zawieranych w drodze udzielenia zamówienia na świadczenia zdrowotne

**VI. ZASADY UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH
Z WYKORZYSTANIEM TELEINFORMATYCZNYCH ŚRODKÓW
PRZEKAZU, W TYM REGUŁY ODPOWIEDZIALNOŚCI
ZA NIEDOŁOŻENIE NALEŻYTEJ STARANNOŚCI W TRAKCIE
UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH NA ODLEGŁOŚĆ**

1. Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych na odległość – standard organizacyjny
2. Zakaz udzielania świadczeń na odległość – grupy pacjentów
3. Odpowiedzialność osób wykonujących zawody medyczne za błąd diagnostyczny i terapeutyczny popełniony w trakcie udzielania „zdalnych” świadczeń zdrowotnych
4. Odpowiedzialność osób wykonujących zawód medyczny za „efekt domina” (błąd wynikający z błędu) w trakcie udzielania zdalnych świadczeń zdrowotnych
5. Reguły odpowiedzialności za niewłaściwe zweryfikowanie tożsamości pacjenta
6. Reguły odpowiedzialności pacjenta za kradzież cudzej tożsamości
7. Zasady wystawiania zaświadczeń i orzeczeń lekarskich z pominięciem osobistego kontaktu z pacjentem

Algorytmy:

1. Standard organizacyjny teleporady – reguły i wyjątki
2. Odstąpienie od udzielenia świadczenia zdrowotnego na odległość
3. Zasady preskrypcji na leki refundowane w przypadku leczenia zdalnego

VII. ZASADY PRESKRYPCJI PRODUKTÓW LECZNICZYCH, W TYM REGUŁY KONTROLI PROWADZONEJ PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ ZDROWIA

1. Osoby uprawnione do preskrypcji leków refundowanych
2. Preskrypcja leków bezpłatnych 18-, 65+, kobiet w ciąży
3. Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej w przypadku preskrypcji leków refundowanych i bezpłatnych
4. Prawo scedowania preskrypcji leków na asystentów medycznych
5. Odpowiedzialność za odstępianie od wypisania leków refundowanych lub bezpłatnych przysługujących pacjentowi
6. Reguły kontroli prowadzonej przez NFZ
7. Zakres dopuszczalnej kontroli
8. Postępowania pokontrolne

Algorytmy:

1. Reguły wypisywania recept na leki we wskazaniach rejestracyjnych i pozarejestracyjnych
2. Kontrola NFZ w zakresie prawidłowości wypisywania recept
3. Wypisywanie recept na leki bezpłatne w AOS i szpitalu, *pro familiae* i *pro auctore*

VIII. ZASADY UDZIELANIA INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI PROWADZONEJ PRZEZ PODMIOT LECZNICZY VERSUS ZAKAZ REKLAMY PODMIOTU LECZNICZEGO

1. Promocja zdrowia i informacja na temat specyfiki udzielanych świadczeń zdrowotnych
2. Zakaz prowadzenia reklamy podmiotu leczniczego
3. Dopuszczalny zakres informacji na temat udzielanych świadczeń zdrowotnych i personelu medycznego w mediach społecznościowych i do publicznej wiadomości
4. Zasady i ograniczenia reklamy wyrobów medycznych
5. Edukacja pacjentów jako forma promocji zdrowia
6. Odpowiedzialność podmiotu leczniczego za naruszenie zakazu reklamy
7. Zakres dopuszczalnej współpracy personelu medycznego z przedstawicielami przemysłu farmaceutycznego i medycznego

Algorytmy:

1. Dopuszczalny zakres informacji na temat personelu medycznego i specyfiki udzielanych świadczeń
2. Skutki naruszenia zakazu reklamy
3. Naruszenie dóbr osobistych lekarzy na portalach internetowych – model postępowania na gruncie prawa karnego i cywilnego

IX. ZASADY ODMOWY UDZIELENIA PACJENTOWI ŚWIADCZENIA ZDROWOTNEGO PRZEZ PODMIOT LECZNICZY, W TYM REGUŁY ODMOWY WYKONANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH Z POWODU POWOŁANIA SIĘ NA KLAUZULĘ SUMIENIA

1. Przypadki uzasadnionej odmowy udzielenia świadczenia zdrowotnego
2. Reguły udzielania świadczeń zdrowotnych w trybie niecierpiącym zwłoki
3. Zasady odstąpienia od udzielania świadczeń zdrowotnych z powodu klauzuli sumienia
4. Klauzula sumienia a odpowiedzialność za negatywne skutki wynikłe w związku z odstąpieniem od leczenia
5. Reguły prowadzenia dokumentacji medycznej w przypadku odstąpienia od udzielenia świadczenia zdrowotnego

Algorytmy:

1. Odstąpienie od udzielenia świadczenia zdrowotnego – skutki na gruncie prawa cywilnego i karnego
2. Zasady powołania się na klauzulę sumienia
3. Odpowiedzialność podmiotu leczniczego za niezrealizowanie kontraktu w związku z powołaniem się przez personel medyczny na klauzulę sumienia

X. ZASADY UDZIELANIA INFORMACJI NA TEMAT STANU ZDROWIA PACJENTA NA RZECZ OSÓB BLISKICH, OSÓB UPOWAŻNIONYCH, PRZEDSTAWICIELI USTAWOWYCH, ORGANÓW WŁADZY PUBLICZNEJ, POLICJI, PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH, PROKURATURY. OGRANICZENIA W ZAKRESIE PRZEKAZYWANIA INFORMACJI, W TYM ZAKRES INFORMACJI, KTÓRA MOŻE ZOSTAĆ PRZEKAZANA NA ODLEGŁOŚĆ

1. Zasady i zakres udzielania informacji na temat postępowania medycznego a wiek pacjenta
2. Zasady ograniczania informacji medycznej

3. Wyjątki od obowiązku zachowania tajemnicy medycznej – udzielanie informacji na rzecz osób fizycznych, organów władzy publicznej i pracowników socjalnych
4. Udzielanie informacji na temat osób poszukiwanych, zaginionych i ofiar wypadków
5. Reguły udzielania informacji prasie i mediom
6. Tajemnica medyczna wobec osób zaburzonych psychicznie oraz pacjentów chorych na choroby zakaźne
7. Cywilnoprawne konsekwencje uchylecia poufności medycznej
8. Uchylenie tajemnicy lekarskiej na gruncie prawa karnego
9. Utrwalanie przez pacjenta/osoby bliskie przebiegu wizyty (fonii, wizji) bez zgody lekarza
10. Zakres poufności medycznej a monitoring personelu medycznego i pacjentów
11. Reguły składania upoważnień do informacji
12. Zakres informacji medycznej udzielanej z wykorzystaniem teleinformatycznych środków przekazu

Algorytmy:

1. Informacja na rzecz osób fizycznych, prasy, mediów i zakładów ubezpieczeń
2. Odpowiedzialność za naruszenie zasad poufności medycznej
3. Zasady udzielania informacji o osobach zmarłych i poszukiwanych

XI. POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI PACJENTA. REGUŁY WYKONYWANIA LEKARSKIEJ I SĄDOWO-LEKARSKIEJ SEKCJI ZWŁOK

1. Zasady wykonywania lekarskiej sekcji zwłok – reguła i wyjątki
2. Zasady wykonywania lekarsko-sądowej sekcji zwłok
3. Znaczenie sprzeciwu pacjenta na wykonanie sekcji zwłok
4. Reguły wystawiania karty zgonu i prawo osób bliskich do odebrania zwłok
5. Błąd lekarski a sekcja zwłok
6. Reguły postępowania ze zwłokami osób zmarłych w wyniku chorób zakaźnych i zakażeń
7. Zasady donacji ciała na cele naukowe
8. Czy rodzina zmarłego ma prawo do wyrażenia sprzeciwu na dawstwo organów *post mortem*?

Algorytmy:

1. Fakultatywna i obligatoryjna sekcja zwłok
2. Reguły pobierania organów, komórek i tkanek za życia i po śmierci pacjenta

XII. MEDYCYNĄ ESTETYCZNA, STYLU ŻYCIA I STOMATOLOGIA ESTETYCZNA

1. Podmioty uprawnione do podejmowania czynności estetycznych związanych z naruszeniem integralności cielesnej
2. Czynności estetyczne/stomatologii estetycznej – zobowiązanie do osiągnięcia ściśle określonego rezultatu
3. Zasady wyrażania zgody na wykonanie czynności medycyny estetycznej stwarzającej ryzyko dla zdrowia ludzkiego.
4. Zakres informacji przed przystąpieniem do zabiegu jako zmienna warunkująca udzielenie świadomej, niewadliwej zgody
5. Status osoby poddającej się zabiegom medycyny i stomatologii estetycznej – pacjent czy klient
6. Znaczenie dokumentacji fotograficznej w procesie dochodzenia roszczeń z tytułu braku oczekiwanego efektu, efektu niesatysfakcjonującego, oszpececia lub zniekształcenia ciała
7. Zasady prowadzenia i udostępniania dokumentacji medycznej dotyczącej zabiegów estetycznych i stomatologii estetycznej
8. Opodatkowanie zabiegów estetycznych stawką 23% VAT – reguły zwolnienia z podatku
9. Udostępnianie dokumentacji medycznej świadczeń estetycznych i stomatologii estetycznej urzędowi skarbowemu i towarzystwom ubezpieczeniowym
10. Zabiegi korekty twarzy – prawne zasady ich wykonywania i dokumentowania
11. Złożony charakter świadczeń medycznych – klasyfikacja świadczeń leczniczo-estetycznych
12. Jakie czynności można powierzyć w ramach prowadzonej praktyki medycznej do wykonania kosmetologowi, pielęgniarce, kosmetyczce?
13. Zasady postępowania w przypadku cywilnoprawnych roszczeń pacjenta
14. Zakres odpowiedzialności karnej za nieudany zabieg estetyczny/stomatologii estetycznej

15. Zasady wykonywania czynności estetycznych, stomatologii estetycznej u osób małoletnich
16. Dopuszczalny zakres informacji na temat prowadzonej działalności w zakresie medycyny/stomatologii estetycznej
17. Reguły reklamy wyrobów medycznych przeznaczonych do korekty i polepszenia wyglądu
18. Medycyna estetyczno-naprawcza, medycyna stylu życia jako umiejętności zawodowe lekarza podlegające certyfikacji
19. Przyczynienie się pacjenta do powstania szkody jako zmienna warunkująca ograniczenie odpowiedzialności majątkowej lekarza/lekarza dentysty
20. Odmowa wykonania zabiegów estetycznych ze względu na zaburzenia pacjenta, choroby współistniejące, niemożność osiągnięcia efektu oczekiwanego przez pacjenta
21. Umowa o wykonanie zabiegu medycyny estetycznej/stomatologii estetycznej – wzór

Opracowanie:

Redaktor merytoryczna

Justyna Król-Całkowska

